

Många spår av misstän

Vapenhot och giftätlar i Värmland, försvunna eller upphittade dödade vargar

Året är 2007 och jag och mina elever från Natur- och Faunavårdslinjen från Stöllets folkhögskola i norra Värmland är ute i natten för att lyssna på vargyl. Det är lugnt och stilla, den vita snön lysas upp av en halvmåne, vilket gör att det inte är totalt mörkt. Vi väntar på att få höra vargen yla.

Plötsligt hör vi en bil på avstånd, den kommer närmare. Vi står vid sidan av en skogsväg, vår lilla skolbuss står parkerad vid vägkanten. Den annalkande bilens lyktor lyser upp hela vägen och vår buss och stannar framför oss. Ett gäng äldre män med gevärs sitter i bilen. Vindrutan vevas ner och föraren öppnar munnen: "Passa er noga så ni inte står i vägen för kulorna. Några jävla vargar ska vi inte ha här!" följt av ett asflabb och en rivstart därifrån när jag börjat gå mot bilen.

Sedan dess har jag hittat flera åtlar indränkta med glykol och preparerade för att förgifta de djur (läs: vargar) som eventuellt äter av åtlarna. Polisen som tillkallats har tittat på dessa och varje gång har jag fått ett brev några månader senare som förklarar att de inte har tid och resurser att arbeta med anmälan.

Att illegal jakt pågått länge i vargbältet har Mats Rapp påpekat genom beräkningar av försvunna vargar. I Rapps rapport, publicerad i Våra Rovdjur nr 4/2011, angående försvunna vargar mellan 1997-2011 i Dalarnas och Gävleborgs län har minst 71 vargar plötsligt upphört att finnas till.

Rapporten meddelar också att under perioden 1996-2011 obducerades 196 dödade

vargar (trafikdödade, dödade på licens och illegalt dödade) vid Statens Veterinärmedicinska Anstalt, där det konstaterades att 21 av dessa vargar, alltså 11 procent, hade gamla skottskador.

I licensjakten 2017 på 24 vargar uppvisade en varg 12 gamla blyhagel i kroppen.

DEN 10 MAJ 2016 hittades en varg som fastnat i gallret vid kraftverket i Eldforsen, 10 km söder om Vansbro. Vargen, en vuxen hanne, var skjuten och dumpad i älven.

Under våren 2016 hittade försvarets röjdykare en död varg på botten av Gullmarsfjorden. Den hade sänkts ner med hjälp av fatsatta tyngder. Obduktionen visar att den var skjuten och hade flera frakturer.

Efter inventeringen av varg vintern 2014/2015 informerade länsstyrelsen i Värmland polisen att fem vargrevir var tomma på varg i Torsby kommun i angränsning till Dalarna. Inventeringen 2015/2016 visar att ingen nyetablering av varg har skett. Området från Höljes till Fastnäs, öster om Klarälven gapar alltså tomma på varg. Polisen i Värmland misstänker illegal jakt som orsaken till vargarnas plötsliga försvinnande.

Nelly Grönberg, inventeringsansvarig i Västra Götaland säger: "Det finns en ovilja att erkänna att illegal jakt förekommer i länet" – med hänvisning till beviset man nu har i den dumpade vargen i Gullmarsfjorden.

Jägareförbundet: Illegala jakten på rovdjur hotar den legala

Hur ser Sveriges största jägarorganisation Svenska Jägareförbundet på den illegala jakten på rovdjur? Och vilka ansträngningar gör förbundet för att komma till rätta med problemet?

Jag pratade med Daniel Ligné, riksjaktsvårdskonsulent på Svenska Jägareförbundet, som redogjorde för frågorna:

– Sveriges jaktlagstiftning hör till de mest tillmötesgående i världen och då måste man leva upp till ansvaret det innebär. Den illegala jakten på stora rovdjur utgör både ett hot om att det kan bli inskränkningar i den lagliga jakten och att jakt blir mindre accep-

terad bland allmänheten. Jägareförbundets strategi är att information om detta sprids genom möten till så lokal nivå som möjligt, att de lokala jaktledarna ska ta del av dessa argument och ta dem till sig.

– Något liknande genomfördes för 7-8 år sedan när illegal jakt på björn var på tapeten. När sedan en förvaltningsplan och kontrollerad jakt på björn började genomföras, så mer eller mindre försvann den illegala jakten på björn. Den illegala jakten på varg och lodjur hotar den nu påbörjade försiktiga beskattningen av dessa topprovdjur, säger Ligné.

HANS RING

Bild: Vy från Tunturi-reviret. I bakgrunden radiomasterna på Stora Tunturiberget.

kt illegal jakt på vargar

Hela försvunna revir i Dalarna

Jag har nu bott i Dalarna i 5 1/2 år, mitt i ”det svarta hålet”, där vargar försvinner. Under de åren jag bott här har 12 revir i min närhet försvunnit och det är väldigt många vargar och enligt min uppfattning inte att betrakta som naturligt. Dessa vargar tycks inte ha lämnat sina revir för att dyka upp någon annanstans. Kan de alla ha försvunnit av naturliga orsaker som ålder, sjukdom och olyckor? Det vore i så fall en extremt märklig förklaring för hela familjegruppers försvinnande.

De försvunna revir och vargar jag känner till är följande:
-Siljansringen, borta sedan 2012. Konstaterad illegal jakt med passkyttar och blod efter hannen i reviret.

-Fenningsån, borta sedan 2012. Misstänkt illegal jakt.

-Görsjön, borta sedan 2012. Videoklipp på hannen som uppför sig mycket märkligt cirkulerar.

-Hästberget, borta sedan 2012.

-Äppelbo, borta sedan 2012.

-Fulufjäll, borta sedan 2013. En ung tik har hittats död med gammal skottskada.

-Vämådalen, borta sedan 2014.

-Draggen, borta sedan 2014.

-Göra, borta sedan 2016/17.

-Sången, borta sedan 2016/17. Grovt jaktbrott anmält där hannen och tiken förföljdes med skoter i 3 mil vintern 2016.

-Tunturi, tiken går ensam med valpar, hannen borta sedan 2016. Paret förföljdes med skoter våren 2016.

-Säxen, borta sedan 2016/17. Konstaterad illegal jakt med passkyttar och blod efter tiken i reviret.

-En varg från Närsen har hittats skjuten och sänkt.

-”Junseletikens” hanne illegalt dödad i Sälen.

Därutöver har det försvunnit ensamma markerande vargar.

Det är inte långsökt att misstänka illegal jakt bakom orimligt många försvunna vargar på kort tid inom detta område.

ASINJA HOLMA

Regionansvarig Dalarna

Invandrarhannen i Tunturi är borta

Reviret sträcker sig upp i skogarna norr om Orsa och Skattungbyn. Det grundades troligen av tiken under sommaren 2015. Paret identifierades i januari 2016. Redan under vintern 2016 märkte fältpersonal på länsstyrelsen att obehöriga personer visade ett närgånget intresse för vargarna. Då gjordes även en polisanmälan, men den ledde ingenstans.

En kull på minst fyra valpar föddes i maj 2016. Första snön under hösten föll i början av november. Den 3 november var länsstyrelsens naturbevakare ute på spårsnön. Vargparet spårades då en längre sträcka. Hannen och tiken följdes åt hela vägen liksom de gjort tidigare.

Vargparet är genetiskt mycket värdefullt. Hannen är en immigrant österifrån och tiken är en Kynna (invandrar) -ättling, född av paret i reviret ”Kungsskogen 1”. Det innebär att hon är invandraravkomma av andra generationen (F2) på både moderns och faderns sida.

VID SPÅRNING 12 NOVEMBER såg man att tiken gick utan sällskap av hannen. Det var första gången man såg detta, och hon har gått ensam alltsedan dess. Hannen försvann således någon gång mellan 3 och

12 november. Länsstyrelsen utgår ifrån att han är död. När länsstyrelsens naturbevakare varit ute har de sett och följt spår av obehöriga som förföljt och trampat ut och på så sätt raderat spåren av vargarna. Det kan därför inte uteslutas att hannen blivit dödad under tjuvjakt. Vid något tillfälle har polishelikopter hjälpt till att följa spår av vargar och människor, men ändå har man inte kunnat påvisa brott.

Med hjälp av urin från valparna har man genetiskt kunnat identifiera alla fyra. Det rör sig om tre tikvalpar och en hanvalp. Under de senaste spårningarna har olika sällskapsmonster noterats hos tiken och valparna: Vissa gånger går tiken ensam, andra gånger går hon ihop med en valp eller med tre valpar. En fjärde valp (tik) går ofta ensam. Hon markerar dessutom! Gruppen med tre valpar (som ibland går med tiken) består av två tikar och en hanvalp. En av tikarna markerar – oklart om det är den gamla tiken (som man skulle vänta sig) eller en av tikvalparna.

TEXT OCH FOTO:

TRYGGVE HEDTJÄRN

Källor: Förstahandsuppgifter från säkra källor.